

Wandeltip
Nen Nielse
Oemweg

Rupel.blad
juli 2018

natuurpunt

Rupelstreek & Aartselaar

COLOFON

Rupel.blad is het driemaandelijks tijdschrift voor de leden van Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Rupelstreek.

Coverfoto

Breedbladige wespenorchis
foto: Fons Van den heuvel

Lid worden

Stort 27 euro op bankrekening:
BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt
Dan bent u lid tot eind 2019
U ontvangt 4 keer/jaar Natuur.blad en
4 keer/jaar Rupel.blad

Rupel.blad

Leden van andere Natuurpuntafdelingen, die Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 7 euro/jaar op rekening: BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften

Kunnen gedaan worden op rekening:
BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt,
mededeling 3796 Rupelstreek of 3718
Aartselaar, vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

Contact Natuurpunt Rupelstreek

Erik De Keersmaecker: 0476/39.19.94
info@natuurpuntrupelstreek.be
www.natuurpunt.be/rupelstreek

Contact Natuurpunt Aartselaar

Luk Smets: 0477/66.94.32
info@natuuraartselaar.be
www.natuuraartselaar.be

Natuur.huis de Paardenstal

Boomsestraat 221 Niel
Bushalte de Lijn (Hellegat)
Lijnen: 290 – 291 – 294
In de periode mei/september: elke zaterdag
en zondag open, telkens van 14u tot 18u
Info: 03/888.39.44 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

Nieuwsbrieven en Blogspots

Natuurflits

Maandelijks digitale nieuwsbrief met actueel nieuws over de activiteiten van Natuurpunt Aartselaar.

Aanmelden: stuur een mail naar :
luk.smets@telenet.be

Rupel.bericht

Digitale nieuwsbrief van Natuurpunt Rupelstreek

Aanmelden: stuur een mail naar:
info@natuurpuntrupelstreek.be

Info Kleiputten Terhagen:

kleiputtenterhagen.blogspot.be

Vogelwerkgroep Rupel:

Actueel nieuws over de bescherming van vogels en verslagen van vogelkijkexcursies:
vogelwerkgroeprupel.blogspot.be

Vormgeving Rupel.blad: Fried Happaerts
Oplage: 1720 ex.

Boeiende tijden...

Dat we momenteel als vrijwilligers van Natuurpunt bijzonder boeiende tijden meemaken is wel het minste dat men kan zeggen. Terwijl een groep vrijwilligers in Niel aan een steeds mooier Natuur.huis de Paardenstal werkt, werkt een andere door Dirk en Dries aangestuurde groep aan bijzonder mooie projecten in de Kleiputten Terhagen.

Toekomstige landinrichtingsprojecten op de vroegere Bekaertsite in Hemiksem en de terreinen van de vroegere Electrabelfabriek in Schelle worden nieuwe belangrijke bakens, die het uitzicht van de Rupelstreek voor vele decennia zullen bepalen. Ook hier liggen er mooie kansen voor het natuurbehoud en natuurherstel, die we volop moeten grijpen.

Het project dat momenteel eveneens onze aandacht vraagt, is de toekomst van de oude kleiputten tussen de wijk Bosstraat in Boom en de Hoogstraat in Terhagen. Deelgebied 2 in het vakjargon en inmiddels ook bekend als Kleiputten Terhagen. Het moet nu ongeveer een jaar geleden zijn, dat de eerste berichten omtrent een nakende sanering en deels opvulling de kop opstaken en nu, een jaar later zijn we er als vrijwilligers van Natuurpunt meer dan ooit van overtuigd dat dit project buitengewone kansen biedt.

Enerzijds wat de bescherming van de volksgezondheid betreft, maar tevens wat de realisatie van nieuwe natuur betreft. Al is enige bescheidenheid wel op z'n plaats, men kan de best mogelijke kansen voor nieuwe natuur uitbouwen, uiteindelijk zal de natuur zelf beslissen hoe het gebied er in de toekomst zal uitzien.

Als vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek zien we de toekomst van dit gebied vooral als een natuurbuffer tussen de hardere recreatie in de Schorre en het natuurgebied Kleiputten Terhagen. Een gebied waarin kleinschalige zachte recreatie, zoals: wandelen, fietsen, joggen, natuurexploratie en natuurspeelreinen een plaats moeten krijgen. Om de natuur in het gebied volop kansen te bieden, worden voor recreatie bestemde zones, zoals: natuurspeelreinen, wandelpaden en een vaste mountainbikeroute best gemarkeerd of zelfs afgebakend. Wandelpaden en mountainbikeroutes worden ook best van elkaar gescheiden aangelegd.

In ons toekomstbeeld zien we een gevarieerd landschap met bossen, open zandrijke delen met poelen voor rugstreeppad, kleinere poelen voor kamsalamander en struwelen, riet- en waterpartijen voor moerasvogels zoals: roerdomp, woudaapje en waterral.

De aanvoer van water en bestaande eco-verbindingen naar het natuurgebied Kleiputten Terhagen en de nog aan te leggen

eco-corridors van en naar de Rupel willen we graag vrijwaren van enige vorm van recreatie.

We pleiten eveneens voor het behoud en de uitbreiding van de natte zones langs beide kanten van het Keibrekierspad. Die zones zijn immers de thuis van zeldzame soorten, die hier nog gedijen, maar elders in Vlaanderen zeldzaam geworden zijn. Het herstel van de vroegere loop van de Potgatbeek als een volwaardige brede beekvallei is eveneens een belangrijk aandachtspunt, waarbij de mogelijkheid moet bekeken worden voor de bouw van enkele vistrappen.

Een belangrijke vraag aan de planners is het beperken van de impact van de saneringswerken op de reeds bestaande natuur. Dit kan door het beperken van de omvang van de werfzones, in functie van de tijd en de te saneren oppervlakte. Het is daarom aangewezen om de sanerings- en inrichtingswerken gefaseerd aan te pakken en per deelgebied de definitieve inrichting onmiddellijk te laten aansluiten op de sanering.

Tenslotte vragen we dat er - in de mate van het mogelijke - zones voor tijdelijke natuur worden ingericht, met name ondiepe poelen voor rugstreeppad en zandstocks voor oeverzwaluw, zones die tijdens de voortplantingsperiode van deze soorten ongemoeid worden gelaten.

Erik, voorzitter Natuurpunt Rupelstreek
Dirk Meerman en Dries Kets, Werkgroep Kleiputten Terhagen

*Erik, voorzitter Natuurpunt Rupelstreek
Dirk Meerman en Dries Kets, Werkgroep*

Luc Apers was erbij tijdens de Opendeurdag op 15 april, achteraf schreef hij deze ode aan de Kleiputten Terhagen

MIJMWET

Het verleden is toegedekt, met vliegias en met klei, waarop wilg, es en berk nu welig tieren.

Aan de steile oevers van de putten, die minder diep zijn, dan je zou vermoeden, en waar brede mannenhanden steenbroden kaptten, die de baggers bovenhaalden uit de lagen.

Hun verroeste sporen liggen hier, op rendiermoste grienen. Rond het halfvergane kipkarretje is een zomereik gegroeid, waarin een ransuil naar de muizen reikt.

Op een maaiveld naast de poelen, met daarin de kamsalamanders die één voor één hun eitjes rollen in het kroos, en die samen met de rugstreeppad en een vlinders vlag, de toekomst zullen redden van de biotoop en onze kinderen behoeden om met afval het oorspronkelijke niveau van de huizen te herstellen.

In dit nummer — juli 2018

Boeiende tijden....	2
Tweede opendeurdag lokt 300 bezoekers naar de Kleiputten Terhagen	3
Natuur.Rupel in beweging	4
Vleermuizen in kerk- en kasteelzolders	6
Drukke momenten in Natuur.huis de Paardenstal	7
Floristische inventarisatie in de Kleiputten Terhagen	8
Wandeltip : Nen Nielse Oemweg	10
Voorjaarstrekellingen 2018 Noordelijk eiland Wintam	12
Opnieuw paaiende finten in de Schelde en de Rupel	13
ZOMERTIP - Natuurpunt Hobokense Polder nodigt uit	14
Ontwerpen van een exploratietocht voor kinderen	15
Welkom in Cleydael!	15
Natuurpunt in de weer voor de vogeltjes	15
Agenda Aartselaar	16
Agenda Rupelstreek	18
Brede of breedbladige wespenorchis	20

Tweede opendeurdag lokt 300 bezoekers naar de Kleiputten Terhagen

Met bijzonder veel genoegen kijken de vrijwilligers van Natuurpunt terug op de 2de opendeurdag in de Kleiputten Terhagen op zondag 15 april. De maanden, weken en zelfs dagen vooraf werd er hard gewerkt om alles tijdig klaar te krijgen voor, wat voor hen toch, één van de belangrijkste dagen van het jaar moest worden.

Het belangrijkste moment van de dag was de openstelling van het noordelijk deel van de Kleiputten Terhagen. Via 2 inkompoorten, die sinds de Opendeurdag van 15 april altijd toegankelijk zijn kunnen wandelaars en natuurliefhebbers genieten van de natuur in dit voormalig kleiontginningsgebied. Het wandeltraject in het gebied maakt deel uit van een groter geheel, waarbij ook het buurgebied, eigendom van provincie Antwerpen, kan bezocht worden.

Inmiddels kreeg dit gebied in het kader van de naderende sanering ook de naam Kleiputten Terhagen mee.

Het startpunt van de wandeling door beide gebieden situeert zich aan de gerestaureerde poort van De Beukelaer en de inkompoorten situeren zich aan het Keibrekerspadij tussen Terhagen en Reet en aan de oriëntatietafel op het einde van de oude Hoogstraat. Met ongeveer 300 bezoekers was het meer dan geslaagde opendeurdag.

Onder hen ook burgemeester Geert Antonio en schepenen Wendy Weckhuysen van gemeente Rumst, deputé Rik Röttger van provincie Antwerpen en Chris Steenwegen, directeur van Natuurpunt. Ter hoogte van de nieuwe toegangspoort aan het Keibrekerspadij uitten ze allen hun tevredenheid en vooral hun waardering voor de inspanningen van de vrijwilligers van Natuurpunt, die er in nauwelijks een jaar tijd in geslaagd zijn, om een wandelroute uit te stippelen, kijkpunten in te richten, infoborden te plaatsen en wegwijzers aan te brengen.

Gidsen van Natuurpunt stonden klaar om tijdens de voor- en namiddag groepen rond te leiden, bij die groepen ook schepenen en gemeenteraadsleden van gemeenten Boom en Rumst. En tussendoor werd er ook nog aan ledenwerving gedaan, met als resultaat: 8 nieuwe leden voor Natuurpunt.

Achter de bar en bij de pannenkoekenbakplaten stonden weer andere Natuurpuntvrijwilligers en ook enkele RSP-trappers. Natuurpuntvrijwilligers die tijdens het weekend van 23 en 24 juni deelnamen aan Expeditie Natuurpunt. Inmiddels is Expeditie Natuurpunt 2018 reeds geschiedenis en kijken we met spanning uit naar de centen, die door de RSP-trappers verzameld werden.

Plastic soup op ons bord

Donderdag 12 april was Natuur.huis de Paardenstal het decor van een infomoment waarbij de problematiek van het zwerfvuil langs straten en pleinen en de "Plastic soup" in onze rivieren, zeeën en oceanen centraal stond. Sprekers waren Eddy Stuer, Pol Segers en Hein Vandendriessche van ALR (Actiegroep Leefmilieu Rupelstreek) en met hun drieën zorgden ze ervoor dat de talrijke bezoekers een stevige brok "Plastic soup" op hun bord kregen. Die "Plastic soup" in onze zeeën en oceanen is een wereldwijd probleem, waarvan de gevolgen op dit moment nog niet te overzien zijn. Dat die al ontzettend groot zijn, kregen de bezoekers te horen van de 4de spreker: dr. Rolf Peinert, een Duitse marinebioloog en expert inzake dit wereldwijd milieuprobleem.

Een globale oplossing voor de Plastic soup is er nog steeds niet, maar dat statiegeld op drankverpakkingen al een deel van de oplossing kan zijn is duidelijk. Natuurpunt Rupelstreek hoopt dan ook dat de 5 Rupelgemeenten zullen toetreden tot de Statiegeldalliantie. Een verbond van Vlaamse en Nederlandse organisaties, lokale overheden, verenigingen en bedrijven. En dat wereldwijd gestart wordt met het voorkomen en opruimen van afval, onder meer de Plastic soup in onze rivieren, zeeën en oceanen.

Natuurpunt in de Schorre

Met ruim 2.000 bezoekers was de opening van het toeristisch seizoen door Toerisme Rupelstreek op zondag 22 april in de Schorre in Boom een absoluut succes. Tussen de vele standen ook een infostand van Natuurpunt Rupelstreek, zij aan zij met de pannenkoekenbakkende RSP-trappers. Hun noeste arbeid heeft hen zeker geen windeieren gelegd. Aan onze infostand was het bij momenten ook gezellig druk, en dat leverde uiteindelijk 4 nieuwe Natuurpuntleden op.

Zondag 20 mei stond Schorremerrie in onze agenda. Het jaarlijks kinderfeest, dat de voorbije jaren steevast tijdens de laatste zondag van augustus doorging, werd dit jaar enkele maanden vooruitgeschoven. En dat bleek een voltreffer te zijn, met meer dan 5.000 bezoekers. En net zoals de voorbije jaren konden kinderen bij Natuurpunt uilenballen van kerkuilen uit elkaar pluizen. En ook dit keer zaten de tafels propvol kinderen en werd er flink geplouzen.

Een dag later, op Pinkstermaandag 21 mei stond ons Natuurpunttentje opnieuw in de Schorre, dit keer met een infostand, waarbij het belangrijkste doel was leden werven voor Natuurpunt. De voorbije jaren lukte dat steeds vrij aardig, met vorig jaar nog 13 nieuwe leden voor Natuurpunt. Dit jaar bleef de teller op 3 nieuwe leden steken.

Workshops uilenballen pluizen tijdens Schorremerrie – foto: Erik De Keersmaecker

Team Cummins aan de slag in de Kleiputten Terhagen

Donderdag 19 april mochten we 2 teams Cummins-medewerkers verwelkomen in de Kleiputten Terhagen. Tijdens de voormiddag kregen we de hulp van 9 Cummins-medewerkers.

Wat is er toen allemaal gebeurd?

Diverse soorten afval van een slukstort werden afgevoerd naar 2 grote afvalcontainers, die door gemeente Rumst ter beschikking werden gesteld. Greppels werden gegraven op wegen en paden waar telkens grote plassen regenwater blijven staan en op het wandelpad werden diepe sporen van een terreinwagen weggewerkt. Na de middag kregen we de hulp van 10 Cummins-medewerkers en werd er verder gewerkt aan het opruimen van allerlei soorten afval, onder meer het afval dat opgestapeld lag in de oude smederij van de vroegere steenfabriek. Onder het afdak van het vroegere transportbandgebouw werd al het materiaal netjes gestockeerd en in de omgeving van de parking werden grote hopen afvalhout opgeruimd.

Opruimen snoeihout door medewerkers Team Cummins foto: Erik De Keersmaecker

OLVI'S aan de slag in de Kleiputten Terhagen

Voor het 2de jaar op rij konden we een groep OLVI's verwelkomen in de Kleiputten Terhagen. Laatstejaarsstudenten aan het OLVI Boom kunnen tijdens de Dag van de Dienstbaarheid uit een 50-tal activiteiten kiezen, 12 studenten kozen ervoor om ons te helpen in de Kleiputten Terhagen.

Met 4 Natuurpuntvrijwilligers zouden we op vrijdag 27 april klaar staan, om samen met de OLVI's allerlei karweitjes uit te voeren en er samen een mooie dag van te maken. De start van die dag werd al deels verbod, toen we tijdens de ochtend vaststelden dat er ongewenst bezoek was geweest in ons chalet en in het magazijn ernaast. Met een koevoet waren de deur en de garagepoort flink beschadigd en er waren allerlei materialen ontvreemd.

Desondanks werd er flink gewerkt door de OLVI's, een groep werkte aan het verwijderen van opschietende berken op de noordelijke helling van de grote vijver. Zo blijft het een interessante nestelplaats voor de vele wilde bijen die in de Kleiputten Terhagen wonen, met daarbij een zeldzame en bedreigde soort zoals de dageraadzandbij. Schietwilg, boswilg en vlinderstruik werden gespaard, deze planten zijn voedselparadijzen voor wilde bijen maar ook voor vele andere insecten en enkele vogelsoorten.

Een andere groep OLVI's werkte aan het verder uitgraven van oude spoorwegrails en nog een andere groep werkte aan het verwijderen van een dik pak klei op de bielzentrapp tussen de oriëntatietafel en de poort die toegang geeft tot de Kleiputten Terhagen.

Verwijderen berkenstruweel op noordelijke helling – foto: Steven Roels

Paddenoverzetactie Doornlaarlei/Lage Vosberg, het op één na beste resultaat ooit!

Paddenschermen en emmers liggen al inmiddels enkele maanden op stock, tijd om even terug te blikken op de resultaten van de paddenoverzetactie in de Doornlaarlei/Lage Vosbergstraat. In totaal werden dit jaar 1.276 diertjes veilig de straat overgezet, daarbij: 1.107 gewone padden, 131 kleine watersalamanders, 34 alpenwatersalamanders en 4 groene kikkers. Meteen het op één na beste resultaat ooit sinds de start van de paddenoverzetacties in 2010. Topjaar blijft het jaar 2011 met 1.434 overgezette diertjes. Topmoment dit jaar was de periode tussen de avond van 9 maart en de ochtend van 13 maart. In die periode werden maar liefst 628 gewone padden en 119 salamanders de straat overgezet.

Een dikke proficiat voor het team Ludwig, met: Maria, Carl en Ben.

Padden in de emmers – foto: Ben Strauss

Opnieuw geslaagd broedgeval slechtvalken in Schelle

Sinds 2001 zijn slechtvalken vaste broedvogels in Schelle. Eerst in een houten nestkast, die door vrijwilligers van Natuurpunt tegen een 100 meter hoge schouw op het terrein van de toenmalige Electrabelcentrale werd geplaatst. Daarna in een roestvrijstalen nestkast, die op een hoogte van 70 meter in een hoogspanningsmast op het buurterrein van ELIA werd geplaatst. Woensdag 23 mei werden 3 jonge slechtvalken door Gust De Weerdts geringd met een officiële ring van Belgische Ringdienst. Sinds de start van het project in 2001 zagen al 44 jonge slechtvalken het levenslicht in Schelle. Enkel in 2007, 2008 en 2012 was er geen broedgeval. De voorbije jaren waren de Schelse slechtvalken bijzonder productief, met 4 jongen in 2014, 2015 en 2017, en 3 jongen in 2013, 2016 en 2018.

Op het moment dat ze geringd werden, waren de jonge slechtvalken ongeveer 4 weken oud. Zodra ze 6 weken oud zijn starten ze met hun eerste vliegproefingen en worden ze enkele maanden lang door hun ouders getraind in het vangen van prooien.

Slechtvalken zijn echte vogeljagers en een jagende slechtvalk is een van de meest spectaculaire natuurbeelden, die men in de natuur kan zien. Bij hun stootvluchten op vliegende prooivogels halen ze snelheden tot meer dan 250 kilometer per uur, wat hen tot de snelste vogels ter wereld maakt. De prooien worden in de lucht gegrepen en al vliëgend meegenomen naar een hoge plaats. De Schelse slechtvalken worden intens opgevolgd door Linn en Rik. Bijna dagelijks zijn ze aanwezig in een parkje langs de Alexander Wuststraat, vlakbij de centrale, om met verrekijker en telescoop het wel en wee van de slechtvalken te volgen.

Juvenile slechtvalk Schelle – foto: Erik De Keersmaecker

Vleermuizen in kerk- en kasteelzolders

In de periode 2016-2017 onderzocht de Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt, met de financiële steun van provincie, heel wat kerk- en kasteelzolders in de provincie Antwerpen. Niet minder dan 182 zolders werden onderzocht, daarbij ook een aantal kerkzolders in Klein-Brabant en de Rupelstreek. In 158 zolders werden sporen van vleermuizen aangetroffen. Voor sommige soorten, zoals grijze grootoorvleermuis en ingekorven vleermuis, zijn zolders de enige gekende zomerverblijfplaatsen in Vlaanderen.

Het is reeds langer bekend dat warme zolders, zoals kerk- en kasteelzolders, bijzonder geschikte verblijfplaatsen zijn voor bepaalde soorten vleermuizen, voornamelijk tijdens de lente- en zomermaanden. De hogere temperaturen op de zolder zijn erg welkom aangezien de jongen tijdens hun eerste levensdagen nog niet in staat zijn om hun temperatuur zelf te regelen. Ze dreigen dus snel te onderkoelen bij ongeschikte omstandigheden. Onderzoek op dergelijke zolders kan ons dus meer leren over zowel het voorkomen van verschillende soorten als over het belang van zolders voor de verschillende soorten en populaties. In totaal werden 6 soorten vleermuizen aangetroffen: gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, baardvleermuis, ingekorven vleermuis en gewone dwergvleermuis. Bij dit onderzoek werd voor het eerst op grote schaal het DNA uit de uitwerpselen van vleermuizen gebruikt voor de soortidentificatie. Vleermuizen kruipen vaak weg tussen het dakgebinte en daardoor zijn ze bijzonder moeilijk zichtbaar. Omdat ook heel wat soorten sterk op mekaar lijken, was het tot voor kort op grote zolders zelfs voor ervaren vleermuizenpotters niet altijd evident om de soorten te determineren. Maar dankzij steeds evoluerende technologie is het nu mogelijk om op basis van het DNA van slechts 1 keutel te achterhalen welke vleermuissoort er op een zolder leeft of er eventueel geleefd heeft. De analyse van het DNA gebeurde door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.

Kraamkolonies op kerkzolders

Tijdens lente- en zomermaanden troepen vleermuizenvrouwtjes samen in zogenaamde kraamkolonies, om daar hun enig jong te baren. Dit gedrag heeft enkele voordelen, de groep kan immers makkelijk de temperatuur regelen. Op koude dagen kruipen ze dicht tegen mekaar aan met de jongen tussen hen in, op warme dagen hangen ze wat verder uit mekaar. Bovendien hebben de moeders steeds een oppas in de buurt. De vrouwtjes gaan om beurten jagen, er blijven steeds enkele vrouwtjes achter om op de jongen te passen. De grootte van de groep hangt af van soort tot soort. Grootoorvleermuizen leven meestal in kleine groepen van 10 tot maximaal 20 diertjes. Bij ingekorven

Kolonie ingekorven vleermuizen in kerkzolder Lippelo

Kris Boers op zoek naar vleermuizen in kerkzolders

vleermuizen daarentegen kan het aantal oplopen tot ruim 1.000 diertjes. Kerk- en kasteelzolders worden soms ook gebruikt door vleermuizenmannetjes. Tijdens de lente- en zomermaanden leven ze solitair. Maar ook vrouwtjes zonder jongen slapen soms enkele dagen buiten de kraamkolonie. In welke mate vleermuizen ook tijdens de winter gebruik maken van zolders is minder gekend. Grootoorvleermuizen worden tijdens de wintermaanden soms op zolders aangetroffen.

Opvallende resultaten van het onderzoek

Nooit eerder werden tijdens vroegere onderzoeken zoveel sporen van vleermuizen aangetroffen op zolders. Bovendien werden er verrassend veel grijze grootoorvleermuizen aangetroffen, vooral in de Kempen blijkt de soort quasi overal aanwezig, zij het echter nooit in grote aantallen. Voor soorten zoals laatvlieger en ingekorven vleermuis zijn de kerk- en kasteelzolders in de provincie wel erg belangrijk.

Grote kolonies van laatvliegers bevinden zich in de kerken van Boom, Olen, Braschaat, Lippelo en Niel. Een grote kolonie baardvleermuizen bevindt zich in de kerk van Hingene. In de kerken van Rijkevorsel, Rumst en in een kasteelzolder in Edegem wonen zelfs 3 vleermuissoorten samen.

Bescherming

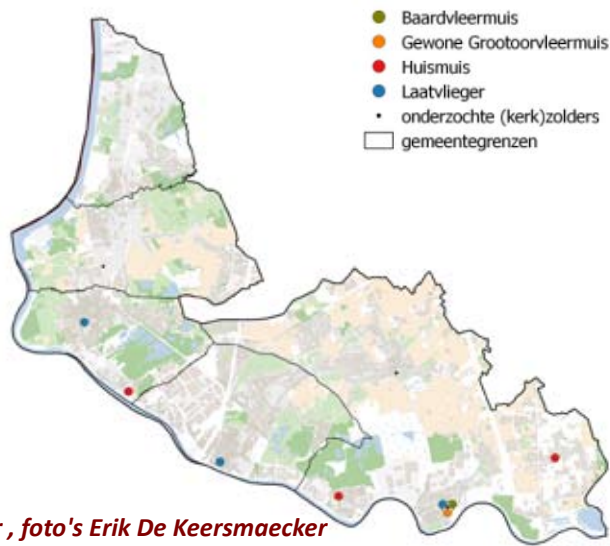
Kraamkolonies van vleermuizen gebruiken in principe jaar na jaar dezelfde verblijfplaats. Verschillende zolders in de provincie zijn al meerdere tientallen jaren in gebruik door vleermuizen. Dat maakt de groepen ook erg kwetsbaar. Bij renovatiewerken

aan de zolder kan het snel mis gaan. Maar door een goede timing, een ruimtelijke compartimentering en het voorzien van ingangen na de werken kan er meestal op een gemakkelijke manier voor worden gezorgd dat ook na de renovatie nog ruimte is voor de vleermuizen.

Vrij recent volgde vrijwilligers van Natuurpunt renovatiewerken aan de kerkzolder in Lippelo en dakwerken aan de kerk van Niel op. Op beide plaatsen verliep dit voortreffelijk en werden er tijdens en na de werken duurzame in- en uitvliegopeningen voorzien.

Verder is de verlichting van en rond de zolders een belangrijk aandachtspunt. De meeste vleermuissoorten zijn erg lichtschuw. Door de uitvliegopeningen te verlichten, bestaat de kans dat de kraamkolonie de zolder verlaat. Indien de vleermuizen toch op de zolder blijven, zullen zij later op de avond op jacht gaan. Hierdoor hebben ze dus minder tijd om prooiën te vinden, wat indirect een impact heeft op de overlevingskans van de jongen. Goed gerichte spots kunnen er voor zorgen dat de vleermuizen minimaal worden verstoord.

Het volledig rapport is te downloaden op <https://www.natuurpunt.be/publicatie/vleermuizen-op-kerkzolders-de-provincie-antwerpen>

Drukke momenten in Natuur.huis de Paardenstal

De voorbije maanden, weken en zelfs dagen werd er weer bijzonder hard gewerkt in Natuur.huis de Paardenstal. Eén van de streefdoelen was om voor de start van de zomerperiode, tijdens het eerste weekend van mei, de toiletruimte en het lokaaltje voor de opslag van dranken een stevige poets- en schilderbeurt te geven en dat is ons aardig gelukt. Als toemaatje werd er ook nog een nieuw luik voor het oude mestluik geplaatst en ook de 2 picknickbanken bij het Natuur.huis kregen een mooie opfrisbeurt.

Inmiddels liep ook volop de voorbereiding van het kinderproject: Watje, het waterratje en het plaatsen van een permanente tentoonstelling met 10 historische foto's, die beelden tonen uit het verleden van de omgeving van het Natuur.huis. Voor de opmaak van deze tentoonstelling konden we rekenen op de hulp van het Niels Erfgoed Archief.

Met bijzonder veel genoegen kijken we dan ook terug op het openingsweekend, waarbij we op zaterdag 5 mei 70 bezoekers in het Natuur.huis konden verwelkomen, onder hen ook de burgemeester en enkele schepenen van gemeente Niel. Daarna ging er een combi erfgoed/natuurwandeling in de vroegere steenbakkersgehuchten Hellegat en Noeveren van start.

De vrijwilligers van Voedselteam Niel waren eveneens present met een infostand. Sinds begin februari fungeert het Natuur.huis als stockage- en verdeellokaal voor de bij het Voedselteam Niel bestelde pakketten.

De RSP-trappers een team Natuurpunt-vrijwilligers uit Terhagen die deelnemen aan Expeditie Natuurpunt, bakten volop pannenkoeken. Met de opbrengst kunnen projecten gerealiseerd worden in het natuurgebied Kleiputten Terhagen.

Ruim een maand vroeger, op zaterdag 31 maart was het Natuur.huis het decor van een workshop bijenhotelletjes bouwen. De bouwpakketten worden aangekocht bij den Atelier. Voor de start van de workshop konden de deelnemers, waarbij ook de

burgemeester honderden gehoornde met-selbijtjes bekijken aan het bijenhotel bij het Natuur.huis. Het was er een geroezemoes van jewelste, paarlustige mannetjes en vrouwtjes tuimelden er letterlijk over elkaar. Daarna ging de groep op stap naar het plantsoen achter de kerk van Hellegat. Hier enkel mannetjes van grijze zandbijen, die waarschijnlijk wel heel ongeduldig wachten op de komst van de vrouwtjes. Terug in het Natuur.huis was het tijd voor actie en werden 4 bijenhotelletjes deskundig in elkaar gezet.

Op donderdag 26 april stond Wouter Van Assche in het Natuur.huis klaar voor een boeiende voordracht over meeuwen. Voor vogelaars zijn meeuwen niet meteen de meest uitverkoren vogels, al zijn het best wel mooie vogels. Soms zitten er ook soorten bij die van ver komen en zich stilaan lijken in te burgeren. Dat bleek uit de bijzonder mooie en informatieve voordracht door Wouter Van Assche. Zwartkopmeeuwen zijn inmiddels al stevig ingeburgerd. Geelpootmeeuw en Pontische meeuw zijn mogelijk op komst.

Op zaterdag 19 mei konden een 20-tal kinderen, samen met hun ouders en of grootouders kennis maken met Watje, het waterratje. Watje woont in Natuur.huis de Paardenstal en gaat regelmatig op stap in Walenhoek. Samen met Kris en gewapend met rugzakjes, met daarin een aantal dozen weetopdrachtjes ging de groep op stap. Vooraf konden ze in Natuur.huis de Paardenstal een mooie presentatie bekijken.

De week later ging aannemer Marc Bal uit Hemiksem van start met de aanleg van een terras voor en naast het Natuur.huis. Een terras in straatbakstenen, die gratis ter beschikking werden gesteld door Steenbakkerij Wienerberger. Voor de realisatie van dit project kon Natuurpunt tevens rekenen op subsidies

van de provincie Antwerpen in het kader van het gebiedsgericht beleid, waardoor de helft van de investering gefinancierd wordt. En ook gemeente Niel hielp bij de realisatie van dit project, door containers ter beschikking te stellen om de uitgegraven grond af te voeren.

Inmiddels wordt er achter het Natuur.huis ook gewerkt aan de bouw van een loods of leuzze in het Nielse dialect. Een gebouw dat herinneringen moet oproepen aan de lange rijen droogloodsen, die eertijds het landschap achter het Natuur.huis vorm gaven. Omstreeks 1950 stonden in de ganse Rupelstreek ongeveer 120 kilometer droogloodsen en bepaalden ze het beeld van de streek. De bouw van de loods is een project van gemeente Niel in samenwerking met het KTA den Biezerd uit Niel.

Een project dat eveneens deels gefinancierd wordt via een Quick Win van de provincie in het kader van Gebiedsgericht beleid.

Tot eind september is het Natuur.huis elke zaterdag en zondag open, telkens van 14u tot 18u.

Kinderen zijn dan ook steeds welkom om samen met hun ouders of grootouders en met Watje, het waterratje op stap te gaan in de mooie Walenhoek.

Tekst: Erik De Keersmaecker

*Kinderen op stap in Walenhoek met Watje, het waterratje
foto: Steven Roels*

*Nieuw terras bij Natuur.huis de Paardenstal
foto: Harry Van Royen*

*Opening zomerperiode in Natuur.huis de Paardenstal
foto: Steven Roels*

Floristische inventarisatie in de Kleiputten Terhagen

Na de aankoop van de Kleiputten Terhagen door Natuurpunt in december 2016, stelde een aantal vrijwilligers zich kandidaat om te helpen bij het inventariseren van de aanwezige fauna en flora in deze voormalige steenbakkerijsite. De kennis van de soorten die in het gebied voorkomen is erg belangrijk en het vormt de basis voor het natuurbeheerplan, dat momenteel in opmaak is.

Nu, anderhalf jaar na de aankoop van het gebied bevat deze lijst reeds een indrukwekkend aantal soorten. Omzeggens alle soorten amfibieën, libellen, planten, nachtvlinders, vogels en wilde bijen werden inmiddels geïnventariseerd. Voor de opmaak van een plantenlijst konden we beroep doen op de expertise van Nico Wysmantel, André De Jonghe en Alain Pieters. Nico koos ervoor om het gebied met een beperkte groep te bezoeken om de verstoring tijdens de broedperiode tot een minimum te beperken. De inventarisatie werd opgestart op 1/5/2017 en daarna werden er nog 2 bezoeken aan het gebied gebracht.

Een samenvatting van hun rapport lees je hier onderaan. Het volledige rapport, aangevuld met de soortenlijst kan je terugvinden op de website: www.natuurpunt.be/rupelestreek

Bespreking van een aantal markante soorten

In totaal werden 286 plantensoorten opgetekend. Naast gewone soorten, werden in het natuurgebied en de aangrenzende terreinen van Kerkstoel en Wienerberger ook een aantal bijzondere vaatplanten gevonden.

Met bijzondere aandacht werd er gekeken naar water- en moerasplanten. Momenteel horen ze bij de sterkst bedreigde soorten, een gevolg van verdroging, vermessing en het dempen en rechttrekken van sloten en beken. Het nog steeds niet afdoende verbod op het importeren van invasieve exoten, alsmede de klimaatopwarming die deze invasieve soorten vaak bevoordeelt, vormen bijkomende bedreigingen.

Het spreekt voor zich dat water- en moerasplanten na het staken van de pompwerken in een voormalige kleigroeve een geschikte biotoop vonden. Haaksterrenkroos, klein fonteinkruid en grof hoornblad zijn soorten van open wateren op kleiige bodems. Zij worden veelal aangebracht door watervogels. Vermeldenswaard is de vondst van stijve waterranonkel, een aquatische soort van neutraal tot licht alkalische wateren met diepere bodems. Ze werd bloeiend aangetroffen in de vijver aangrenzend aan het onthaalgebouw.

De lijst werd aangevuld met oeverplanten, zoals: riet, grote lisdodde, waterzuring, het zeldzamere moerasbeemdgras en geoord helmkruid.

Bij de hooilandsoorten werden de volgende soorten genoteerd: glanshaver, madeliefje, scherpe boterbloem, smalle weegbree, gewone brunel en paardenbloem. Ook grassoorten horen tot deze groep, ze vormen het raamwerk van de begroeiing waartussen meer zeldzame en beheergevoelige soorten zich kunnen vestigen. Moesdistel, kale jonker, gevleugeld hertshooi, echte koekoeksbloem, bosbies en bosorchis zijn soorten van vochtige tot natte bodems.

Planten van bosranden en struwelen zijn eveneens goed vertegenwoordigd in een gebied dat door successie van open ontginning evolueert naar bosgebied, met in de nattere percelen: boswilg, grauwe wilg en diverse wilgebastaarden en in de drogere percelen ruwe berk en ratelpopulier.

Zomereik, wilde lijsterbes, hazelaar en es kondigen het volgende successiestadium aan. Tamme kastanje, gewone robinia en grauwe els zijn ingeburgerde exoten. In de schaduwrijke onderbegroeiing

groeien verschillende varensoorten. Met onder meer: geschubde mannetjesvaren, een nogal eens over het hoofd geziene lookalike van het meer bekende mannetjesvaren.

Gewoon wilgenroosje, zevenblad, fluitenkruid, stinkende gouwe en gewone berenklaauw zijn namen die ons bekend in de oren klinken. Bosrank is een klimplant die zich hier ook thuis voelt.

Rariteiten zijn: wilde hokjespeul, donderkruid en boslathyrus. De eerste is een overwegend Waalse soort van kalkhoudende bodems, die als nieuwkomer in Vlaanderen opduikt op braakliggende percelen op stenige bodems.

Boslathyrus – foto Alain Pieters

vlnr Geschubde mannetjesvaren, Donderkruid – foto's: Alain Pieters

Beheer

Het huidige natuurgebied Kleiputten Terhagen evolueerde na het stopzetten van de kleiontgunningen tot een lappendeken van biotopen, dit als gevolg van de vergravingen, het staken van de pompwerken en ook door jarenlang beheer van houtkanten en hooilandjes door de plaatselijke jagersgroep, met Filip Bleys als drijvende kracht. Dergelijke terreinen worden dan ook snel gekoloniseerd door een grote groep organismen, waaronder vogels, amfibieën, ongewervelden, planten, paddenstoelen en dergelijke meer.

Het verdient dan ook aanbeveling bij het toekomstige beheer verder de ingeslagen weg te volgen en te blijven streven naar de afwisseling van streekgebonden biotopen.

Besluit

Met de inventarisatie van de vaatplanten in de Kleiputten Terhagen en de opdeling van de gevonden soorten in socio-ecologische eenheden, werd getracht een beschrijving te geven van het kader van biotopen waarbinnen de natuurlijke successie van een voormalige kleigroeve zich afspeelt en werd meteen een aanzet gegeven tot verder onderzoek in andere disciplines, zoals mossen, lichenen en paddenstoelen...

In totaal werden 286 soorten vaatplanten geregistreerd. Een mooi aantal, waarbij eerlijkheidshalve dient vermeld dat ook twee aangrenzende terreinen werden bezocht. In het nog in uitbating zijnde deel van de groeve nabij de noordelijke rand van de Kleiputten Terhagen, werd specifiek gezocht naar recente populaties van watergras, echter zonder resultaat.

Het buurterrein van Kerkstoel NV, tussen de Nieuwstraat en de Kleiputten Terhagen werd mee in beschouwing genomen vanwege de gekende potenties van zulke terreinen voor botanische rariteiten. Hier werd een populatie slijpbladkaardenbol gevonden en tevens werd er een interessant vochtig hooiland ontdekt met daarin onder andere bosorchis. Ofschoon deze orchidee soort niet echt zeldzaam is in de streek, dient zij wel naar waarde te worden geschat als kapstoksoort voor andere orchidee soorten.

Tekst: Nico Wysmantel - Foto's: Alain Pieters

Mannetjesereprijs foto: Alain Pieters

Het vermelden waard zijn soorten van drogere bodems en ruderaal terreinen. Met onder meer: ruige lathyrus, een soort die haar naam dankt aan de behaarde peulen. Late ogentroost, rosse vossenstaart, zomerbitterling en bleekgele droogbloem horen eveneens bij deze groep. Tijmereprijs komt voor op betreden substraten, late ogentroost en zomerbitterling zijn gebonden aan kleiige bodems. Rosse vossenstaart is een pionier van kleigroeven en bleekgele droogbloem was eertijds in Vlaanderen een zeldzame soort en indicator van bijzondere biotopen, de laatste decennia is de soort sterk uitgebreid, ook in steden en dorpen.

Op de met steenpuin verharde paden werden soorten gevonden van zogenaamde secundaire biotopen, of surrogaatrotsen met sterk opwarmend en droog substraat: echt bitterkruid, ruw vergeet-me-nietje en viltganzerik horen bij deze groep. Net zoals brem en het in de streek zeer algemene schermhavikskruid.

Opmerkelijk was de vondst van mannetjesereprijs, een beetje buiten verwachting ook, gezien zijn affiniteit met open en lichtrijke bossen op zandige tot lemige bodems. Een vrij grote populatie van de soort werd gevonden op de grens met de site van Wienerberger en tijdens latere excursies ook langsheen de hoger gelegen wandelpaden.

Heel opvallend was een grote groeiplaats van slijpbladkaardenbol en kamferalant. De oorsprong van slijpbladkaardenbol is voorlopig onbekend. De planten worden tot drie meter hoog en het zijn belangrijke honingplanten. Mogelijk is de soort in het gebied terechtgekomen tijdens transporten met vrachtwagens of zijn er zaden meegelift met maaigereedschap.

Kamferalant is een Zuid-Europese inwijkeling die vooral in groeven, tussen puin, op terrils, haventerreinen en in de middenberm van autosnelwegen gevonden wordt. In het ruime gebied van de Kleiputten Terhagen is de soort reeds langer gekend op de met steenpuin verharde wegen.

Verder werden nog vondsten gedaan van de welgekende vlinderstruik, een hybride blazenstruik, klein prachtriet en azijnboom, allen op de aangevoerde puinhopen van Kerkstoel NV.

Slijpbladkaardenbol – foto: Alain Pieters

Nen Nielse Oemweg

Deze Wandeltip leidt je vanuit de Nielse dorpskern door de Broeklei, het Niels Broek en de Rupeldijk naar de vroegere steenbakkersgehuchten Hellegat en Noeveren, om vervolgens bij Natuur.huis de Paardenstal Walenhoek in te duikelen. Onderweg ontmoet je natuur en erfgoed, en je maakt kennis met het werk van enkele Street Art-artisten. Doe je stapschoenen aan, verlaat platgetreden paden en neem een omweg. Of zoals een omweg in het Nielse dialect genoemd wordt: Nen Oemweg.

1. Onder je voeten in de grasbermen van de Ridder Berthoutlaan wonen honderden grijze zandbijen. In deze periode van het jaar zal je er weinig van merken. Grijze zandbijen zijn vooral in de lente actief. Dan maken ze hun nestjes in de grond en je kan de bijennestjes dan herkennen aan trechtersvormige hoopjes grond, maar het kunnen ook gewoon gaatjes in de grond zijn. Grijze zandbijen zijn niet enkel erg mooi, ze zorgen ook voor de bestuiving van heel wat planten in de buurt en zijn dus erg nuttig.

2. Een deel van de Broeklei is eigendom van Natuurpunt, hier werden de grachten langs de Broeklei opnieuw uitgegraven en op sommige plaatsen zelfs breder gemaakt, ook het profiel werd aangepast. De oever aan de kant Broeklei werd minder steil gemaakt, waardoor er makkelijker water- en oeverplanten kunnen groeien. Zo werden de grachten lange smalle poelen, die eveneens hun functie als afwateringsgrachten behouden. Tevens werd gestart met het aanplanten van zomereiken. Prachtige bomen, die samen met de elzenhoutkanten de natuurlijkheid verhogen.

3. Op de hoek van de Korte Ameldijk en de Broeklei werd een oude vlasrootput hersteld. Vlas wordt al eeuwenlang geteeld voor de sterke vezel en blijkbaar ook in de Rupelstreek. Getuige daarvan oude vlasrootputten. Die zijn niet enkel natuurhistorisch interessant, het zijn ook ideale voortplantingsplaatsen voor kikkers en salamanders. Door hun geringe diepte drogen ze tijdens de zomer bijna helemaal uit, waardoor ze niet geschikt zijn voor vissen. Ideale poelen dus voor onze amfibieën.

4. In het Niels Broek wandel je langs natte graslanden, door broekbossen en langs enkele wielen. Elk najaar worden de natte graslanden gemaaid. De greppels in die graslanden zijn prima groeiplaatsen voor echte koekoeksbloemen en moeraspirea. De tientallen sloten, poelen en greppels in het broekbos zijn een paradijs voor padden, kikkers en salamanders. De natuurwaarde van een elzenbroekbos is bijzonder groot. De zompige, venige ondergrond vormt een ideale groeiplaats voor voorjaarsbloeiers zoals sleutelbloemen en bosanemonen, later gevolgd door zomerbloeiers zoals moeraspirea en koninginnekruid.

5. Terug op de Rupeldijk kan je dan weer kennis maken met een stevige brok oernatuur. Tussen de rivier en de dijk zijn de zoetwaterschorren, met de typische rietlanden en wilgenvloedbossen, unieke biotopen, zelfs op Europees niveau. Kijk hier even naar de overkant van de rivier. Vlak voor de ingang van de oude sluis van Wintam staan enkele merkwaardige constructies in de rivier. Het zijn zogenaamde dukdalven, aanlegplaatsen voor schepen, die de oude sluis moesten binnenvaren. Op dukdalf 27 werd door Natuurpunt een kunstwand voor oeverzwaluwen geplaatst. Deze kleine zwaluwsoort graaft gangen uit in steile oevers, zandstocks of kleiafgravingen.

6. Inmiddels ben je al een flink stuk verder en wandel je over de vroegere loop van de Kilbeek, op deze plek werd een ecologische corridor van ongeveer tien meter breed aangelegd, die een verbinding vormt tussen de Rupel en Walenhoek. Dieren kunnen deze route gebruiken om te migreren tussen de rivier en het natuurgebied.

7. De kerk van Hellegat is de volgende blikvanger, in 1992 werd door vrijwilligers van Natuurpunt gestart met het plaatsen van nestkasten in kerkzolders en in boerenschuren, onder meer in de de kerk van Hellegat. Nu, zoveel jaren later staan er ruim 100 nestkasten verspreid over de Rupelstreek, Klein-Brabant, Willebroek en enkele gemeenten in de zuid-Antwerpse regio, daarvan zijn er meer dan 30 bewoond door een paartje kerkuilen. Ook in de rest van de Lage

Landen werken honderden vrijwilligers aan de bescherming van deze prachtige nachtroofvogel.

8. Natuur.huis de Paardenstal werd omstreeks 1920 gebouwd als paardenstal van Steenbakkerij Gebroeders De Neef. Het gebouw bestaat uit 3 verdiepingen, de verdieping op het niveau van de Boomsestraat werd gebruikt als koetsenhuis. In de lagere verdieping, het niveau waar je nu staat en waar de eerste kleiafgravingen plaatsvonden werden de paarden gestald, die in de steenbakkerijen wagonnetjes met klei en bakstenen moesten voorttrekken. In de zolderverdieping werd het hooi voor de paarden gestockeerd. Samen met gemeente Niel en Regionaal Landschap Rivierenland werken vrijwilligers van Natuurpunt aan een steeds mooier Natuur.huis. Eén van de vroegere paardenboxen werd in samenwerking met de Nielse Bibliotheek ingericht als een Bibpunt, waar kinderen natuurboeken kunnen inkijken, paardenbox 2 werd ingericht als een educatief hoekje. Paardenbox 3 wordt door vrijwilligers van Voedselteam Niel gebruikt als stockage- en afhaalplaats van de bestelde producten.

9. Hier kan je eventueel een laarzenpad door Walenhoek volgen. Onderweg ontmoet je enkele open perceeltjes in het pioniersbos. Elk jaar, tijdens het laatste weekend van augustus worden deze perceeltjes gemaaid door vrijwilligers van Natuurpunt en het maaisel wordt gestockeerd aan de rand van de perceeltjes. Het resultaat van dat werk mag gezien worden, met tijdens de zomermaanden telkens duizenden bloeiende bosorchissen. Een hek en afsluiting vormen de grens met de percelen van het ANB. Hier grazen Gallo-

Groene kikker – foto: Fons Van den heuvel

Natuur.huis de Paardenstal - foto: Erik De Keersmaecker

way-runderen, de kans dat je ze ontmoet is eerder klein.

10. Op het brede pad reden vroeger locomotiefjes met wagonnetjes, die de klei naar de steenfabriek brachten. In de brede sloten en ook langs de grote vijvers verderop, heb je een goede kans op een ontmoeting met libellen. Topsoort voor Walenhoek is de bruine korenbout. Futen, knobbelzwanen, kuifeenden, meerkoeten en waterhoentjes zijn hier bijna jaarrond aanwezig. Aalscholvers en blauwe reigers zijn hier ook regelmatig te zien. Om rustzones te creëren werd een smalle dijk, op voorstel van Natuurpunt, door het ANB deels weggegraven. Naast kuifeenden, kan je in Walenhoek ook krakeenden, slobenden, tafeleenden en wilde eenden bekijken.

Bruine korenbout – foto: Fons Van den heuvel

Tekst en foto's
Erik De Keersmaecker, Fons Van den heuvel,
Adrie Luijckx

Lengte: 9,5 km

Start

- Ridder Berthoutlaan 1 Niel – ter hoogte van het gemeentehuis

Parking

- Parkeren kan in de parkeerstroken langs de Ridder Berthoutlaan

Toegankelijkheid

- Het hele jaar toegankelijk, na een regenbui kunnen de wandelpaden in het Niels Broek en in Walenhoek op sommige plaatsen wel erg modderig zijn.

- Sommige paden zijn niet of moeilijk toegankelijk voor rolstoelgebruikers of kinderwagens.

Openbaar vervoer

- lijn 183: halte Kerkplein Niel
- lijnen 290 – 295 halte Antwerpsestraat/Kerkstraat op 500 m van Ridder Berthoutlaan

Horeca

- Taverne Oud Tolhuis of restaurant Tolhuis Veer

- Cafés en eetcafés Kerkplein en Heideplaats Niel

- Café D’Rupel Hellegat

- Taverne D’Aa Statie

Natuur.huis de Paardenstal

- In de periode mei/september elke zaterdag en zondag open, telkens van 14u tot 18u.

Picknickplaatsen

- Broekleij Niel

- Rupeldijk Niel en Hellegat

- Natuur.huis de Paardenstal

Tips

- Een verrekijker meenemen is een aanrader!

- Honden kunnen mee, wel steeds aan de leiband.

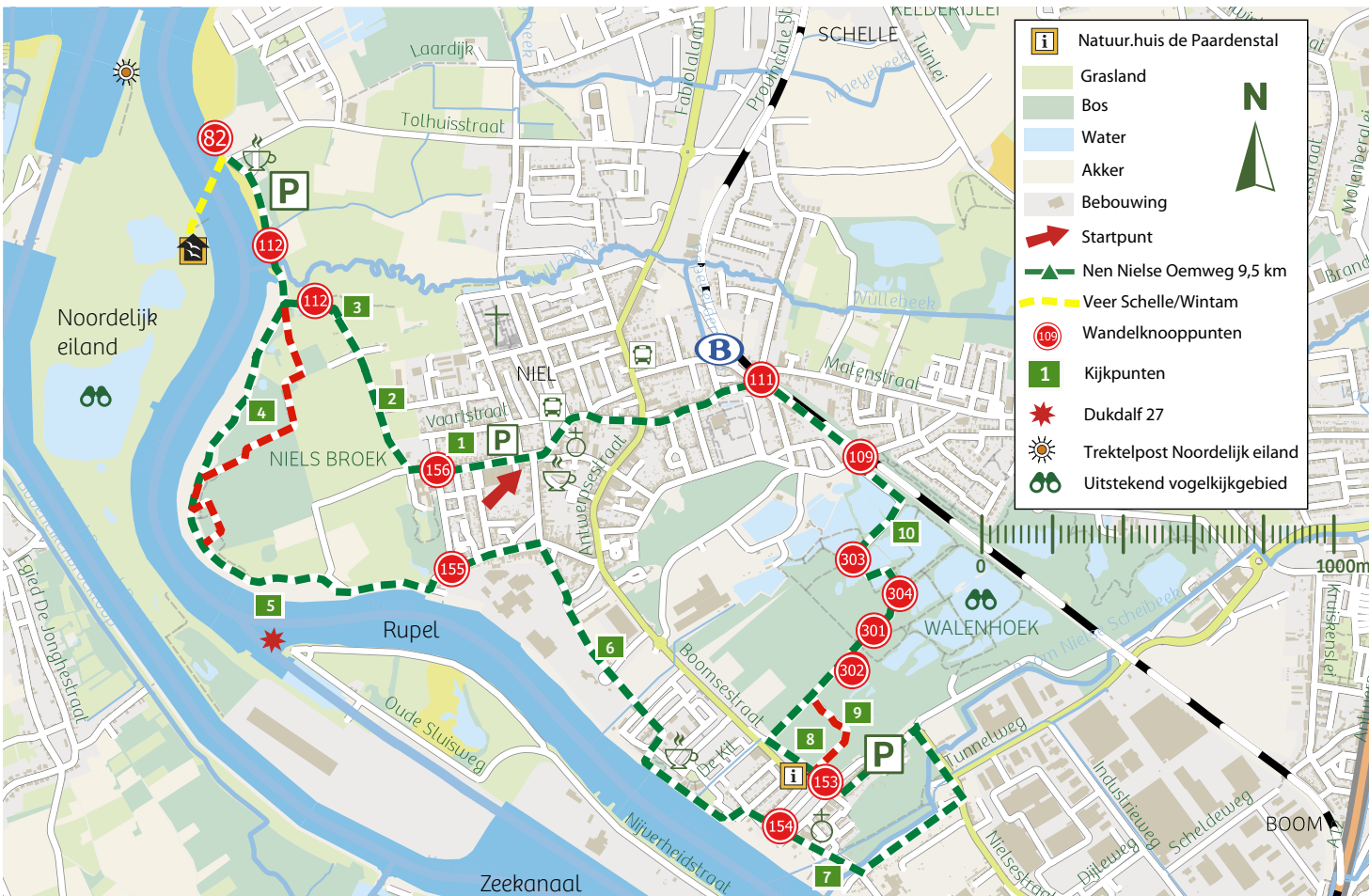
- Neem bij warm weer ook best een muggenspray mee.

Info

- info@natuurpuntrupelstreek.be

- www.natuurpunt.be/rupelstreek

Stem op Nen Nielse Oemweg

Voorjaarstrekellingen 2018

Noordelijk eiland Wintam

Het succes van de voorjaarstrek is in handen van parameters die de trektellers tot op heden niet kunnen beïnvloeden. De temperatuur, windrichting- en kracht, neerslag en dit niet alleen in onze streken, maar meer nog in het zuiden. Steeds meer is echter de omvang van de vangsten en het afschot in enkele Noord-Afrikaanse landen en ook op Europese eilandjes in de Middellandse Zee bepalend.

We hebben al betere voorjaarstellingen achter de kiezen, het moet gezegd. Soms was het koud en guur weer en vloog er niets en sporadisch was het echt lekker lenteweer en vlogen er, helaas op duizenden vogels na, vele duizenden vogels!

We proberen elk jaar in februari te starten. Dit jaar viel de keuze voor het startmoment op zaterdag 17/02. Flink ingeduffeld zagen we de eerste lentevogels de voorjaarstrek op gang trekken.

Maart kende 5 telogenblikken, onder andere 24 ooievaars (20 ex. op 24/03), 514 aalscholvers, 119 witte kwikken en 3.096 vinken klapwiekten richting poolcirkel. Voor maart schreven we verder met mooie gouden pen in onze schriftjes: 4 rode wouwen (3 ex. op 24/03) en 2 zwarte wouwen (samen op 31/03) alsook een trio kraanvogels op 31/03. Ook de 4.262 houtduiven die op 24/03 doorkwamen in aanzienlijke groepen waren ongekend voor het voorjaar!

Maart zette de lentedeur op een kiertje terwijl de eerste lentevogels weifelend binnen druppelden, met kleine plevier, gele kwik, graspieper, oever- en boerenwaluw, visdief, maar echt knallen deed het niet.

Je zou verwachten dat de aprilvogels zoals een helder fonkelende ster zouden schitteren en maart zouden doen vergeten, maar niets was minder waar. Eigenlijk was april een kleine ramp tot de tweede macht.

Op zeven moedige telmomenten werden 4.787 vogels visueel benaderd en in het logboek weggeschreven waarna de traantjes werden gedroogd. Het was huilen met de pet op.

Begin april was koud en vochtig en leverde op 01/04 een rode wouw op. Op 07/04 steeg het kwik richting 22°C, wat een duo steltkluten deed invallen, een rode wouw het idee gaf langs te keilen en 6 beflijsters hoog over te trekken. Die dag trokken ook 974 graspiepers en 155 kepen over, met vaak zuivere groepjes zonder vinken ertussen, wat vooral voor keep erg fraai is.

De dag erop trok ook nog een beflijster door. De twee overige teldagen eind april leverden eigenlijk zeer lage aantallen op door het erg gure weer. Waar april doorgaans een erg goede trekmaand is, ging deze dit jaar serieus kopje-onder. Tegen eind april waren vele soorten nog niet de revue gepasseerd. Waar waren de zwarte sterns, dwergmeeuwen, de goede aantallen steltlopers,....?

In april leek, op enkele uitzonderingen na, werkelijk niets te lukken. Mei dan maar, zou je denken. Doorgaans wordt ongeveer tot half mei postgevat. Mei kende toch 10 tellingen. Belangrijkste waarnemingen waren 2 visarenden op 04/05, een purperreiger en 4 noordse kwikken op 05/05, een rode wouw en een groep van 49 bosruiters op 06/05, 2 zomertortels op 07/05, nog een visarend op 10/05 met een zilverplevier diezelfde dag, 12 mei leverde de eerste 12 wespdieven en de eerste 5 boomvalken op, 14/05 had eindelijk de eerste 3 zwarte sterns in petto, 17/05 of de laatste teldag, bracht een bontbekplevier tot aan het Noordelijk eiland.

Opmerkelijk is dat er op 27/05 nog tientallen kiekendieven, torenvalken, wespdieven, grauwe vliegenvangers, grote zilverreigers en 8 visarenden langs Trektpost Fonteintjes aan de Noordzeekust bij Zeebrugge gepasseerd zijn. Dit was ongezien zo laat op het voorjaar!

Deze situatie werd mede in de hand gewerkt door een naderend breed onweersfront waardoor de vogels tegen de kust werden geduwd en geconcentreerd langs de kust vlogen.

Waren er echt nog een boel vogels onderweg, zoals sommigen dachten?

Een telling de dag daarop, op 28/05 op het Noordelijk eiland vertelde echter dat, zonder onweersdreiging, er weinig tot niets te beleven viel in het binnenland. Een voorjaar om snel te vergeten.

We herinneren ons het meest essentiële van het voorjaar en dat zijn de vele mooie momenten op het Trektpaviljoentje op de strekdam van het Noordelijk eiland, die de trektellers er met elkaar deelden.

Geïnteresseerden zijn steeds welkom vanaf eind augustus aan de Trektpelbanken op de Rupeldijk, wandel of fiets vanaf de veersteiger naar links. Eind augustus is een uitgelezen moment om de piektrek van wespdief op te vangen alsook mogelijk mooie aantallen ooievaar. Visarend kan ook al perfect een bezoek brengen aan de plassen op het Noordelijk eiland!

De tellingen volgen kan via: www.trektellen.nl, dan doorscrollen naar: Wintam, Noordelijk eiland.

Aan iedereen een prachtige zomer toegewenst en tot in het najaar!

Bruine kiekendief – foto: Raymond De Smet

Rode wouw – foto: Raymond De Smet

Opnieuw paaiende finten in de Schelde en de Rupel

Tijdens de eerste weken van april speelde er zich weer een bijzonder merkwaardig natuurfenomeen af in onze grote rivieren, met honderden paaiende finten. Sinds enkele jaren komen finten weer zoals vanouds de grote rivieren opgezwoomen om er te paaien. Finten horen bij de groep van de haringen en het zijn tevens de legendarische meivissen. Het zijn zeevissen met een lengte van ongeveer 60 cm, die tot omstreeks het jaar 1900 met miljoenen getijdenrivieren zoals de Schelde en de Rupel opzwoomen om er te paaien. Volgens de boekjes van toen was het lawaai dat paaiende finten maakten zo groot dat oeverbewoners ramen en deuren moesten sluiten, omdat ze anders niet konden slapen van het lawaai.

Vanaf 1900 was de waterverontreiniging zo groot, dat finten en andere vissen uit onze rivieren verdwenen.

Sinds 2015 wordt dit fenomeen opnieuw opgemerkt. Dat paaien gebeurt vanaf eind april tot midden mei en start bij zonsondergang. Tijdens het paaien zwemmen de finten tegen het wateroppervlak in cirkels achter elkaar aan en wordt er gepaaid. Af en toe springen er finten omhoog uit het water, met de nodige spetters. Dat geluid kan men horen en het gerucht gaat, dat tot het jaar 1900, er door duizenden paaiende finten zoveel lawaai gemaakt werd, dat de oeverbewoners ramen en deuren moesten sluiten. Die cirkels of kringen van paaiende finten kan men zien en die worden dan ook geteld. Vrijwilligers van Natuurpunt en medewerkers van het INBO stonden regelmatig langs de oevers van Rupel en Schelde, om het aantal kringen van paaiende finten te tellen.

Dat was ook zo op woensdagavond 9 april, langs de Rupel stonden fintentellers in Niel, Boom, Terhagen en Rumst. Aan de Rupelkaai in Niel werden tussen 20u50 en 21u20 door tellers in totaal 59 kringen van paaiende finten geteld. Ter hoogte van Noeveren werden 20u45 en 21u30 7 kringen geteld. In Boom, Terhagen en Rumst werd geen activiteit vastgesteld.

De tellers langs de Schelde in Branst en Sint-Amands waren getuige van taferelen, waarbij het Scheldewater wel leek te koken van de paaiende finten. Op topmomenten werden daar meer dan 50 kringen per 5 minuten geteld. Het gespetter van paaiende finten werd daar tot omstreeks 23u waargenomen.

Zodra de paaiperiode afgelopen is, trekken de finten opnieuw naar zee. De bevruchte eitjes die afgezet werden worden dan larven en tijdens de herfst laten die zich met het getij meedrijven richting zee, waar ze opgroeien tot volwassen finten.

Fintenwatchers langs de Rupel - foto: Jan Goetvinck

Kring paaiende finten in de Rupel – foto: Peter Alen

ZOMERTIP - Natuurpunt Hobokense Polder nodigt uit

De natuurwerking van NP Hobokense Polder (ontstaan als Werkgroep Hobokense Polder om het huidige natuurgebied de Hobokense Polder te vrijwaren van bebouwing) bestaat dit jaar 40 jaar.

In het kader van dit feestjaar kan je een fiets- en een wandeltocht doen in de periode 1 juli – 30 september.

De fietstocht van 20 km brengt je langs de mooiste natuurplekjes van Hoboken en je verkent natuurgebieden zoals de Hobokense Polder, de Hollebeekvallei, Fort 8, Schoonselhof, ...

De wandeltocht is 5 km en brengt je doorheen het prachtige natuurgebied de Hobokense Polder.

Er zijn mooie prijzen te winnen, die uitgereikt worden tijdens het feestweekend op zondagnamiddag 14 oktober in de Hobokense Polder.

De gecombineerde brochure van de fiets/wandeltocht is te koop in de Wereldwinkel van Hoboken en in de Dienstencentra Groen-Zuid en Portugesehof.

Alle praktische info op www.hobokensepolder.be

juli - september 2018
Fietszoektocht doorheen Hoboken
Wandelzoektocht in de Hobokense Polder

**STREEKVERENIGING
ZUIDRAND**

ONTDEK DE MOOISTE PLEKJES IN DE ZUIDRAND!

30 JUNI 2018 → LANCERING NIEUWE KAART WANDELGEBIED ZUIDRAND

KOM JE MEE WANDELEN?

14u - KASTEEL HOF TER LINDEN - EDEGEM

HAPJE EN DRANKJE • STREEKACTIVITEITEN VOOR JONG EN OUD

MAAK KANS OP ENKELE SMAAKVOLLE PRIJZEN!

DE WANDELKAART IS TER PLAATSE TE KOOP.

DE ZUIDRAND
-DAT SMAAKT!-

Streekvereniging Zuidrand is een samenwerkingsverband tussen zeven gemeenten (Aartselaar, Borsbeek, Edegem, Hove, Kontich, Lint en Mortsel), de provincie Antwerpen en de Vlaamse overheid. Voor meer informatie, kan je terecht op www.dezuidrand.be

Wie helpt mee bij het ontwerpen van een exploratietocht voor kinderen?

Kinderen vertoeven graag in de natuur. Ze zijn leergierig en houden van speelse opdrachten. Als Natuurpunt Aartselaar plannen we regelmatig kinder/(groot)ouderactiviteiten, meestal op woensdagnamiddag. Maar we beseffen dat ouders ook in het weekend en in vakantieperiodes graag met hun kroost op stap gaan.

Daarom willen we in het mooie natuurgebied Cleydaelhof, eigendom van het Agentschap Natuur en Bos, een leuke kinder-doe-tocht uitzetten.

Aan de hand van een welgevulde rugzak kunnen kinderen tot ca 12 jaar met hun ouders via een uitgestippeld wandelparcours opdrachten vervullen. In de rugzak zit alle materiaal hiervoor (opdrachten, zoekkaarten, loeppetje, schepnetje, kompas, ...).

Wie wil deze zomer en het vroege najaar mee helpen om een leuke tocht uit te stippelen met prettige en veelzijdige natuur-opdrachten?

Doel: de wandeling tegen begin 2019 gebruiksklaar hebben.

Interesse? Neem contact op met Ria Thys – ria.thys@telenet.be

Welkom in Cleydael! *tekst en foto's: Hilde Janssens*

Dat is de uitnodiging die staat op het kleurige infobord bij de ingang van domein Cleydael in Aartselaar. ANB, het Agentschap voor Natuur en Bos, is eigenaar van het gebied.

Speenkruid en bosanemonen verwelkomen ons aan de inkomdreef.

René, Ria, Jo, Luk en ikzelf gingen onder deskundige leiding van Alain Pieters de prille voorjaarsplantjes determineren. 31 maart is vroeg in de lente en na de koude winterprik zijn de plantjes nog klein en broos. De lucht is helder en een pril lentezonnetje laat zich voelen. Een koppeltje opgeschrikte Nijlganzen laat zich met veel lawaai luidruchtig opmerken. De oude Egyptenaren beschouwden die beesten als heilig maar bij ons zijn ze opdringerige exoten.

In het jonge bos wil Alain ons een zeldzame varen tonen: de zachte naaldvaren. Ook de smalle stekelvaren vinden we bijzonder. In de buurt van het fluitenkruid groeien de paarse en de bonte gele dovenetel. Ze staan nog niet in bloei, daarvoor moeten we nog een 4-tal weken geduldig wachten.

En dan die moeilijke zeggesoorten: moeten

we die proefondervindelijk voelen en zo op naam brengen? Of zullen we maar stoppen met moeilijke vragen te stellen?

In een oud stukje Ferrarisbos toont Alain de valse salie. Toch wel opmerkelijk dat dit hele kleine plekje onaangeroerd is gebleven van bij de opmaak van de kaarten ergens tussen 1771 en 1778. Hopelijk mag het bosje hier nog lang voortbestaan...

Hommeltjes vliegen af en aan en de pompende koolmees zoekt een maatje om een gezinnetje te stichten. Samen met de zanglijster en de boomklever zingen ze in koor. Muzikaal kan je een fazant niet echt noemen maar zijn aanwezigheid hebben we gehoord!

En welke soorten bramen staan hier te groeien? Er zijn zoveel kruisingen dat je al een specialist moet zijn om ze te herkennen.

De kluwenhoornbloem staat met de kleine fijne bloempjes echt wel mooi te wezen.

En heb je al eens bewonderend gekeken naar het binnenste van een boswilgkatje? Hierbij krijg je dan een kleurige foto.

Al de verschillende planten die we hebben

bekeken wil ik niet vernoemen, het zou een saaie opsomming worden maar dat we met 6 natuurliefheb(st)(b)ers een hele namiddag genoten hebben van planten, dieren en van mekaar was zeker de moeite waard!

Natuurpunt in de weer voor de vogeltjes, de vogeltjes in de weer voor nakomelingen

Op woensdag 22 februari 2018 was er de kinderactiviteit: nestkastjes hangen in De Reukens. We hadden een kastje voor pimpelmees, eentje voor roodborst en twee voor koolmeesjes. Nadat we samen met de kinderen een goede boom hadden uitgezocht en de juiste richting van de vliegopening hadden bepaald, werden de vier kastjes stevig aan een boom opgehangen. En wat zagen we half april: een pimpelmees vloog af en aan naar één van de nestkastjes, duidelijk in de weer om hierin voor nakomelingen te zorgen! Daar doen we het voor!

Met dank aan Dirk Vandorpe voor de mooie foto's en aan Jack voor zijn enthousiaste hulp.

tekst : Jan Eulaers - foto: Dirk Vandorpe

29.06

De Reukens

PLANTENINVENTARISATIE

Wij willen een volledig zicht krijgen op wat er bloeit in De Reukens te Aartselaar. Daarom gaan we er onder leiding van Alain Pieters de planten determineren. Einde april maakten we reeds een eerste inventarisatieronde voor de lentebloei-ers. Vandaag willen we bekijken welke zomerbloei-ers er allemaal te vinden zijn. We proberen alle planten op naam te brengen. Een goede flora is hierbij behulpzaam.

vrijdag 29 juni, van 19 u tot ca 22 u

Afspraak aan de picknickbank langs het Reukenspad.

Meebrengen: flora, loep, waterdicht schoeisel.

30.06

Zinkvalstraat

"ADOpteER EEN BERM" – ZWERFVUIL OPRUIMACTIE

De Milieuraad van Aartselaar startte in 2010 met de actie "Adopteer een berm".

Natuurpunt Aartselaar sprong natuurlijk op de kar en nam de berm langs de Cleydaellaan en de Zinkval als actiegebied. In de voorbije jaren hebben de vrijwilligers van Natuurpunt Aartselaar al enkele honderden volle zwerfvuilniszakken gevuld.

Telkens weer opnieuw liggen de bermen er vervuild bij en dus is en blijft deze actie broodnodig indien we onze gemeente zuiver willen houden...

zaterdag 30 juni, van 10u tot ca 11.30u

Daarom roepen wij iedereen op om mee te komen helpen bij onze zwerfvuil-actie...!!!

Afspraak op de parking aan Zinkval. Werkhandschoenen en stevig schoeisel zijn aan te raden.

Meer info bij Ronny Verelst :
ronnyverelst@telenet.be
0475 58 55 70

Icarusblauwtje – foto: Toon Verbruggen

29.07

De Reukens

VLINDERWANDELING

Dagvlinders vormen belangrijke indicatoren voor de kwaliteit van ons leefmilieu. Helaas doen ze het lang niet zo goed en gaan veel soorten achteruit. Om dit te documenteren vormen cijfers, verzameld door vrijwilligers een belangrijke bron van informatie. Daarom organiseert Natuurpunt sinds 2007 elk jaar een vlinderweekend. Bedoeling is de vlinders in je tuin te tellen. Ook in 2018 wordt er weer geteld. Dit jaar op 28 en 29 juli. Zie de Natuurpuntwebsite www.vlindermee.be. Via deze site kan je trouwens een gratis vlinderkaart aanvragen en allerlei tips lezen hoe je tuin vlindervriendelijk te maken.

Maar wij gaan vandaag traditiegetrouw ook eens kijken welke vlinders er in De Reukens allemaal hun thuis gevonden hebben. En natuurlijk gaan we de waargenomen vlinders tellen en doorgeven op de vlindersite.

zondag 29 juli, van 14 u tot 16 u

Afspraak aan de picknickbank op het Reukenspad (ingang via Langlaarsteenweg naast nummer 89). Voorzie zonne-creme en zonnepet bij warm weer.

Gids en info:

Gert Verschuere, tel. 03 887 10 28
gert7verschuere@hotmail.com

23.08

Sportcentrum

AVONTUURLIJKE KINDERSURVIVAL

Zomervakantie. Tijd voor avontuur.

Zeggen de woorden survival en bushcraft je iets? Deze namiddag leren iets oudere kinderen en jongeren met Arnout Pieters van Wild Tree een aantal basistechnieken om te overleven in de natuur. Zo leren ze een onderkomen vinden en bouwen ze met natuurlijke materialen een shelter. Ze leren water en voedsel vinden en verzamelen en hoe ze vuur kunnen maken met een firesteel, vuursteen en vuurboog.

Afhankelijk van de interesse kunnen we nog andere onderwerpen behandelen, zoals oriëntatie, lopen met een kompas, diersporen zoeken en tracking met trackingstick, knopen maken enz.

donderdag 23 augustus, van 14 u tot 17 u

Kinderen en jongeren van 9 tot en met 14 jaar kunnen deelnemen. Afspraak aan het Jeugdlokaal van het Sportcentrum, Kleistraat 204.

Deelnameprijs: 12 euro per persoon

Info en **verplicht inschrijven** bij

Ria Thys, 0476 33 79 36

ria.thys@telenet.be met melding van volledige naam van het kind, geboortedatum en een mailadres of GSM.

En tevens het deelnamebedrag storten op rek. BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar met als mededeling "Kindersurvival". Opgelet: beperkte plaatsen, dus snel wezen!

Meebrengen: sportieve kledij die vuil mag worden, regenjas (indien nodig), een gevulde drankbus

Deze kindersurvival is een samenwerking tussen Gezinsbond, Natuurpunt en de Gemeentelijke Jeugddienst (Grabelpas)

Voor kinderen

WATERDIERTJES SCHEPPEN MET KINDEREN IN DE HOBOKENSE POLDER

Water is een belangrijk onderdeel van de Hobokense Polder. Toch zien we weinig van wat er zich onder het oppervlak bevindt en weten we weinig af van de kleine diertjes die daar leven. Deze dag gaan we op onderzoek uit om daarover meer te leren. De kinderen mogen in groepjes zelf scheppen aan de kijkhut "De Roerdomp". Dan kunnen ze de diertjes goed bekijken met loepnetjes en sorteren op uiterlijke kenmerken. De grotere kinderen trachten de diertjes op naam te brengen, terwijl de kleinsten afsluiten met een spel. Materiaal is niet nodig, daar zorgen Lisette en Peter voor.

zondag 23 september, van 10 u tot 12 u

Samen met oma, opa, mama of papa zijn kinderen tussen 6 en 12 jaar welkom aan de ingang van de Hobokense Polder op de Schroellaan (tegenover de parkeerstrook aan het station) om 10 u. Het einde is voorzien rond 12 u.

Het aantal kinderen is beperkt tot 20, daarom is **inschrijven noodzakelijk** bij Lisette (lisette.bastiaens@hotmail.be, 0485 32 46 11).

Deelname is gratis.

Meebrengen: laarzen zijn wenselijk, schepnetjes zijn voorzien maar als je een schepnetje hebt, mag je het meebrengen.

Begeleiders: Lisette Bastiaens, lisette.bastiaens@hotmail.be, 0485 32 46 11

Peter Van Elsacker, peter.vanelsacker@skynet.be, 0486 82 27 92

15.09

Zinkvalstraat

WORLD CLEAN UP DAY - ZWERFVUILOPRUIMACTIE

Op 15 september 2018 maken we onze planeet schoon. Miljoenen vrijwilligers, 150 landen, één dag. We hebben jouw hulp nodig om ons deel te doen, ook in Aartselaar!

Wereldwijd wordt op één dag zoveel mogelijk zwerfvuil opgeruimd. De World Clean Up Day zal 's ochtends van start gaan in Japan en met de zon mee als een golf de wereld rondgaan om te eindigen in Hawaï. Het doel: met 5% van de wereldbevolking of 380 000 000 deelnemers de wereld zwerfafvalvrij maken op één dag tijd.

Het initiatief voor deze mondiale actie komt van de Let's do it!-beweging, een organisatie die in 2008 ontstond in Estland, naar aanleiding van een landelijke opruimactie. Op nauwelijks 5 uur tijd ruimden meer dan 50.000 vrijwilligers 10.000 ton zwerfafval op. Een kippenvelmoment dat leidde tot een wereldwijde beweging die inmiddels actief is in meer dan 150 landen.

zaterdag 15 september, van 10 u tot ca 11.30 u

We roepen dan ook iedereen op om mee te komen helpen bij deze heel speciale zwerfvuilactie...!!!
Afspraak op de parking aan Zinkval. Werkhandschoenen en stevig schoeisel zijn aan te raden.

Meer info bij Ronny Verelst
ronnyverelst@telenet.be
0475 58 55 70

11.10

Parochiaal Centrum Wolffaertshof

WIE IS BANG VAN DE BOZE GROTE WOLF ?

De vos! De steenmarter!
De bever! Het ree! Al deze dieren komen in Aartselaar en de Rupelstreek voor. En ja, wie weet in de toekomst de wolf ...

Deze grotere zoogdieren leven alsmaar dichterbij de woningen van mensen.

Moeten we daar verontrust over zijn? Zeker niet.

Vandaag krijgen we meer info over de leefwijze van deze zoogdieren. Hoe komt het dat deze dieren zo lang afwezig waren, vanwaar komen ze dan nu toch tot hier en waarom?

Hoe kunnen we omspringen met de toename van deze dieren? Wat is de mogelijke schade die ze kunnen aanrichten en hoe kunnen wij daar mee omgaan? Wat is realiteit en wat is fictie van wat we denken te weten over deze dieren?

Voorwaar, een boeiende avond, gegeven door zoogdierenkenner en intussen BV Joeri Cortens.

donderdag 11 oktober, van 19.30 u tot 22.30 u

Afspraak in het Parochiaal Centrum Wolffaertshof, B. Van Ertbornstraat 7 Aartselaar. Deelnameprijs voor Natuurpuntleden: 5 euro – Niet-leden betalen 6 euro

Inschrijven door storting van het deelnamegeld op rekening BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar met als melding "Wolf".

Info: Ria Thys, 0476 33 79 36 – ria.thys@telenet.be

Jonge vos – foto: Guy Borremans

Bekijk alle activiteiten op www.natuuraartselaar.be

Niel

NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

De Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat, ook bereikbaar via de weg achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266. Of vanaf de Rupeldijk de wandelknoop-punten 154 en 153 volgen.

in de periode juli/september elke zaterdag en zondag open, telkens van 14u tot 18u

Info: 03/888.39.44 of

info@natuurpuntrupelstreek.be

06.07

Boom

VLIEGEND SPEKTAKEL ROND DE KERKTOREN

Van eind april tot eind juli gonst het van het leven in en omheen de Boomse kerktorens. Gierzwaluwen voelen zich immers prima thuis in de stelling- en uurwerk-gaten van beide Boomse kerktorens. Daar bouwen ze hun nestje en moeten ze in zeven haasten hun jongen groot brengen. Veel tijd hebben ze niet, eind juli vertrekken ze immers opnieuw naar Afrika. Huiszwaluwen blijven iets langer in ons land, ze bouwen hun nesten onder dakgoten in de Groene Hofstraat en sinds enkele jaren gebruiken ze ook steeds meer de kunstnesten, die vrijwilligers van Natuurpunt er ophingen.

vrijdag 6 juli, van 19u tot 21u

Infostand Natuurpunt – Kaai Boom

Opgelet: bij slechte weersomstandigheden wordt deze activiteit afgelast.

Meld vooraf je deelname:

info@natuurpuntrupelstreek.be

07.07 – 04.08 – 01.09

Schelle

VOGELS SPOTTEN OP HET NOORDELIJK EILAND

Vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel maken elke eerste zaterdag van de maand een vogelkijkwandeling rond het Noordelijk eiland. De wandelafstand bedraagt 4 km, het tempo is dus laag en men krijgt dan ook ruim de tijd om de vogels te bekijken. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 7 juli, 8u50 tot 12u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, veerboot 9u en veerboot terug om 12u.

Volgende datums: 4 augustus en 1 september

08.07

Terhagen

OP ONTDEKKING IN DE OUDE KLEIPUTTEN

We wandelen in de vroegere kleiputten tussen Terhagen en Reet, waar de natuur haar gang is kunnen gaan nadat de kleiontginning er tientallen jaren geleden werd stopgezet.

We genieten van enkele unieke plekjes en speuren naar zeldzame bloempjes.

zondag 8 juli, 10u tot 12u30

poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen (parking vlakbij rotonde einde Kapelstraat)

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, evt. loupe, hoge wandelschoenen of laarzen (zeker bij nat weer)

Meld vooraf je deelname:

SMS naar 0475/371473 of

mail naar: mdmaesen@gmail.com

21.07 - 15.09

Boom/Mechelen

VOGELS SPOTTEN AAN HET ZENNEGAT

Samen met vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel kan je om de 2 maanden een vogelkijkwandeling maken langs de Dijle en omheen het overstromingsgebied Zennegat. Een gebied dat inmiddels uitgegroeid is tot één van de beste vogelkijkgebieden in onze regio. De wandelafstand bedraagt 4 km en de wandeling gaat over goed begaanbare paden. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 21 juli, 8u30 tot 12u

Bijeenkomst kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom. Vandaar carpoolen we naar de parking café 't Bergsken (Hoge weg 217, Mechelen). Of je kan aansluiten op de parking van café 't Bergsken waar we om 9u starten met de wandeling.

Volgende afspraak:

zaterdag 15 september

27.07

Niel

LAATVLIEGERS OP DE KERKZOLDER

Sinds mensenheugenis woont er een kolonie laatvliegers in de Nielse kerkzolder. Zodra het begint te schemeren verlaten de vleermuizen de kerkzolder voor hun nachtelijke jachtpartijen. Vanop het terras van een plaatselijk café kijken we naar de uitvliegende vleermuizen, daarna gaan we op stap om jagende vleermuizen te bekijken.

vrijdag 27 juli, van 21u tot 22u30

kerkplein (Dorpsstraat/Kerkstraat) Niel
Inschrijven:

info@natuurpuntrupelstreek.be

28.07

Schelle

VLINDER MEE IN KELDERIJLEI!

Vandaag is het vlinderdag in het natuurgebied Kelderijlei in Schelle. Dit relatief klein natuurgebied is een topgebied voor vlinders. Het wordt langs drie kanten omsloten door een houtkant, alleen naar het zuiden is het open, waardoor er een apart micro-klimaat heerst en er het windstiller is dan elders.

We verwelkomen je vandaag in Kelderijlei, waar een vlinderparcours werd uitgezet, waardoor je kan kennis maken met enkele van onze mooiste vlinders.

zaterdag 28 juli, van 10u tot 16u

vrij bezoek langs het vlinderparcours.

Om 14u start een geleide wandeling – duur ongeveer 1u.

Natuurgebied Kelderijlei is te bereiken vanuit de Steenwinkelstraat (ter hoogte van huisnummer 130) in Schelle. Aan de ingang is een fietsenstalling voorzien.

Info: francismertens@hotmail.com

Zomerbitterling - foto: Erik De Keersmaecker

Distelvlinder – foto: Fons Van den heuvel

22.08

Schelle/Wintam/Rupelmonde

DRIE-VERENWANDELING MET NATUURPUNT

Tijdens deze wandeling maken we dankbaar gebruik van de veerboten die ons in een wip over de Rupel en 2 keer over de Schelde brengen. We starten met een wandeling omheen het vogelrijke Noordelijk eiland, in deze periode van het jaar kunnen we hier met een beetje geluk een 4-tal reigersoorten bekijken. Om dan via de Nattenhaasdonk naar de veerboot op de Schelgedijk te wandelen en de oversteek te maken naar het pittoreske Rupelmonde. Aan de Rupelmondse kreek gaan we op zoek naar sporen van bevers en in de polders tussen Rupelmonde en Bazel bekijken we de eerste doortrekkers.

Met de veerboot aan het Callebeek varen we terug richting Rupelstreek om dan via de Schelde- en Vlietdijk, de Maaielen en de Laardreef terug naar ons vertrekpunt te wandelen.

De wandelafstand bedraagt ongeveer 14 km. De picknick gebruiken we in een cafeetje in Rupelmonde.

woensdag 22 augustus, 8u50 tot 17u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, we nemen de veerboot van 9u

Meebrengen: verrekijkers, picknick en eventueel een drankje voor onderweg
Info en inschrijven:

info@natuurpuntrupelstreek.be

25.08

Niel

NACHT VAN DE VLEERMUIS

De omgeving van het Natuur.huis is een prima plek om naar vleermuizen te kijken. Vanaf 19u ben je welkom in het Natuur.huis, daar kan je een film over vleermuizen bekijken en kinderen kunnen er vleermuizentekeningen inkleuren. Om 19u30 start een presentatie met allerlei weetjes over het leven van onze vleermuizen. Omstreeks 20u15 is het tijd voor actie: we gaan op stap! Goede stapschoenen en een fluo-vestje zijn aanraders. Achteraf kan je nagenieten van een drankje in het Natuur.huis.

zaterdag 25 augustus, 19u tot 22u

Natuur.huis de Paardenstal; Boomsestraat 221, Niel

Vooraf inschrijven bij:

info@natuurpuntrupelstreek.be

Laatvliegiers in kerkzolder Niel
foto: Raymond De Smet

02.09

Schelle

LANDSCHAPSFEST IN KELDERIJLEI

Met het evenement 'Land van Spelt en Honing' zetten we samen met gemeente Schelle, Regionaal Landschap Rivierenland en VELT Zuid-Antwerpen het natuurgebied 'Kelderijlei' feestelijk in de kijker.

Je kan er wandelen op trage wegen voor één dag, kennismaken met de wondere wereld van de knotboom, op zoek gaan naar het nest van de boerenzwaluw, genieten van outdoor theater, je eigen fruit laten persen en bijenhotelletjes bouwen.

Verder kan je kennismaken met de rijke geschiedenis van de omgeving van de Kelderijlei en het nabije landschap van de Speltevelden. Tussendoor kuier je langs diverse kraampjes op de belevenissenmarkt, terwijl je geniet van het verrassende natuurschoon om je heen. Echte fijnproevers kunnen zich inschrijven voor een workshop biobier en biowijn proeven. Daarnaast staan er ook ambachtelijke kazen, speltpanenkoeken, vers geperste fruitsappen en honinghapjes op het menu.

zondag 2 september, 11u tot 17u

Natuurgebied Kelderijlei is te bereiken vanuit de Steenwinkelstraat, ter hoogte van huisnummer 130, in Schelle. Aan de ingang is een fietsenstalling voorzien en er is ook een parkeerweide in de buurt.

Info: francismertens@hotmail.com

22.09

Hemiksem/Bazel

VOGELKIJKWANDELING POLDER VAN RUPELMONDE

Samen met het Noordelijk eiland en het Zennegat horen de polders tussen Rupelmonde en Kruibeke tot de beste vogelkijkgebieden in het rivierenland van Schelde, Rupel, Nete en Dijle. De najaartrek komt nu stilaan op gang en we kijken nu uit voor de eerste trekvogels. De wandelafstand bedraagt 7 km.

zaterdag 22 september, van 13u35 tot 16u30

Veersteiger Callebeekveer, einde Scheldestraat/Callebeekstraat Hemiksem Meebrengen: verrekijker, goede wandelschoenen, eventueel vogelgids. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

23.09

Terhagen

NAZOMER IN DE OUDE KLEIPUTTEN

We wandelen in de vroegere kleiputten tussen Terhagen en Reet, waar de natuur haar gang is kunnen gaan nadat de kleiontginning er tientallen jaren geleden werd stopgezet.

We genieten van enkele unieke plekjes en hopelijk van heerlijk nazomerweer.

zondag 23 september, 10u tot 12u30

poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen (parking vlakbij rotonde einde Kapelstraat)

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, evt. loupe, hoge wandelschoenen of laarzen (zeker bij nat weer)

Meld vooraf je deelname:

SMS naar 0475/371473 of mail naar: mdmaesen@gmail.com

Voor kinderen

WATJE GAAT OP REIS...

Watje is een waterratje, hij leeft in gebieden waar het water zuiver is en de natuur niet vervuild is, zoals de mooie Walenhoek in Niel, waar hij woont. Vandaag gaat Watje op reis naar de Kleiputten in Terhagen.

Ga mee op speurtocht in dit gebied. Herken bomen met je ogen dicht. Leer over watervogels en insecten..

Kinderen tussen 6 en 12 jaar zijn welkom om samen met hun ouders, grootouders, om de Kleiputten Terhagen te verkennen en op zoek te gaan naar waterratjes en hun vriendjes.

zondag 12 augustus, van 14u tot 16u30

Onthaal Kleiputten Terhagen, bereikbaar via ingang Nieuwstraat 54 Terhagen. Volg daar de pijlen.

Er is een fietsenparking en een kleine parking voor auto's.

Inschrijven: kris.delanoye@gmail.com

Bekijk alle activiteiten op www.natuurpunt.be/rupelstreek

Agenda Rupelstreek

- vrijdag 6 juli, VLEGEND SPEKTAKEL ROND DE KERKTOREN
19u Infostand Natuurpunt – Kaai Boom
- zaterdag 7 juli, VOGELS SPOTTEN OP HET NOORDELIJK EILAND
8u50 Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle
- zondag 8 juli, OP ONTDEKKING IN DE OUDE KLEIPUTTEN
10u poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen
- zaterdag 21 juli, VOGELS SPOTTEN AAN HET ZENNEGAT
8u30 kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom
- vrijdag 27 juli, LAATVLIEGERS OP DE KERKZOLDER
21u kerkplein (Dorpsstraat/Kerkstraat) Niel
- zaterdag 28 juli, VLINDER MEE IN KELDERIJLE!
10u Steenwinkelstraat 130 Schelle
- zondag 12 augustus, WATJE GAAT OP REIS...
14u Kleiputten Terhagen, ingang Nieuwstraat 54 Terhagen
- woensdag 22 augustus, DRIE-VERENWANDELING
8u50 Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle
- zaterdag 25 augustus, NACHT VAN DE VLEERMUIS
19u Natuur.huis de Paardenstal; Boomsestraat 221, Niel
- zondag 2 september, LANDSCHAPSFEEST IN KELDERIJLE!
11u Natuurgebied Steenwinkelstraat 130, in Schelle
- za 22 september, VOGELKIJKWANDELING RUPELMONDE
13u35 Veersteiger Callebeekveer, Scheldestraat Hemiksem
- zondag 23 september, NAZOMER IN DE OUDE KLEIPUTTEN
10u poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen

Agenda Aartselaar

- vrijdag 29 juni, PLANTENINVENTARISATIE
19u picknickbank Reukenspad Aartselaar
- zaterdag 30 juni, ZWERFVUIL OPRUIMACTIE
10u parking aan Zinkval Aartselaar
- zondag 29 juli, VLINDERWANDELING
14u picknickbank Reukenspad
- donderdag 23 augustus, AVONTUURLIJKE KINDERSURVIVAL
14u Sportcentrum, Kleistraat 204 Aartselaar
- zaterdag 15 september, ZWERFVUIL OPRUIMACTIE
10u parking aan Zinkval Aartselaar
- zondag 23 september, WATERDIERTJES SCHEPPEN
10u Hobokense Polder, Schroeilaan Hoboken
- donderdag 11 oktober, WIE IS BANG VAN DE BOZE GROTE WOLF ?
19u30 PC Wolffaertshof, B. Van Ertbornstraat 7 Aartselaar.

Brede of breedbladige wespenorchis

Veel mensen kennen orchideeën enkel van de bloemenwinkel. Bij “wilde orchideeën” denkt men al vlug aan tropische jungles, en de meest spectaculaire soorten zijn zeker daar wel te vinden. Wie in Europa naar wilde orchideeën gaat zoeken heeft meestal Griekse eilanden of andere zuidelijke bestemmingen in gedachte, of iets korter bij huis, zon beschenen kalkhellingen in Noord-Frankrijk of de vallei van de Viroin bijvoorbeeld. Nochtans vind je deze bloemen ook in het noorden, zelfs tot in IJsland. In onze streek zijn ze natuurlijk ook niet in overvloed aanwezig, maar omdat men ze niet verwacht loopt men er misschien te gemakkelijk voorbij. Dat is zeker zo voor de brede wespenorchis, die met zijn donkergroene bladeren niet opvalt als de plant nog niet bloeit. De kans het plantje, toch zo’n 30 tot 80 cm hoog, op een wandeling tegen te komen is nochtans reëel, omdat het vaak dicht bij een paadje in wat schaduw groeit. De bloemetjes, altijd wel een aantal op een stengel variëren van bleekgroen tot lichtroze. Hoewel de naam dit zou kunnen suggereren gebeurt de bestuiving niet alleen door wespen. De nectar van dit plantje wordt namelijk gemakkelijk wat alcoholisch, en is hierdoor erg in trek bij wel meer insecten. Men neemt aan dat deze soort ook hierdoor vrij algemeen voorkomt. Om diezelfde reden kijken orchidee-fanaten trouwens nog wel eens neer op deze bloem en spreken ze zelfs van: Het onkruid onder de orchideeën.

Even oneerbiedig durf ik dan gerust van “orchidioten” spreken als men zich over deze kleine pareltjes zo negatief uitlaat. Oordeel zelf maar als je ze deze zomer te zien krijgt.

Tekst en foto: Fons Van den heuvel

